

NACHTVANGST

Van dezelfde auteur:

Kater

Zover

Dit is hoe het ging

Froukje van der Ploeg

Nachtuangst

Nieuw Amsterdam

De auteur ontving voor deze bundel een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Froukje van der Ploeg 2020

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Herman van Bostelen

Foto omslag en foto auteur © Eduard Dieters

Typografie info@willemgeeraerds.nl

NUR 306

ISBN 978 90 468 2728 4

www.nieuwamsterdam.nl

www.froukjevanderploeg.nl

GJ 1214b

LIEVE IMKE

Amsterdam, eind september

Hoe bevalt je het leven weer terug
kun je wennen aan oude geluiden
deuren die na jaren nog steeds het gekraak
van boom in zich hebben, gisteren

het schoolplein, blaadjes vielen, rood met
gele regen, kinderen vingen ze als bladzijdes
tussen hun boeken, ik dacht aan nazomers
waar je aan gewend bent geraakt en het gebouw

waarin je weer spreekt, te groot om te verwarmen
in de winter, plek van schaduw in de zomer
voetstappen galmen, de stroom mensen
op zondag, de kinderen op het schoolplein

gebouwen spugen mensen uit, slikken ze in
ik denk aan het haantje boven op je toren
zijn glanzende kam als top van de tijd, vijl
hem eraf en wij hebben nooit bestaan.

GJ 1214B

Ochtend en buiten draaien de kranen
voor de nieuwe stad, binnen twee
terugggevonden blauwe laarsjes met
rode dobbelstenen en planeten van
zee met een bevroren bodem.

Brandend ijs of winden van glas en
op 40 lichtjaren van hier een planeet
van diamant, overdaad maakt waardeloos.

Vloeibaar water en iets met leven
voorkom depressie, wees aanwezig
op een feestje, de nachtvangst van
de kater klimt in het rokerig gordijn.

Kwaliteit van verveling, geen leegte
is volkomen leeg.

Was draait en wij draaien mee in de arm
van het melkwegstelsel, om een groot zwart gat.

KOOKBOEK

Uit een Frans kookboek valt een droog
klavertje vier, mijn moeder zag ze
in een oogopslag tussen meters groen
in de vakantietuin, alsof ze voor haar
rood oplichtten, als die ene taalfout
in een krantenartikel, ze zag de dingen
in verhouding, en de ruimte die overal
tussen zit. Het wit van bladzijden, de leegte
tussen sterrenstelsels, de lucht in een soufflé.

RUIMTE

Ze zegt: we leefden alsof er boven
iemand lag te slapen, maar er lag
niemand, we keken in een toekomst
die er niet was, zoals je naar het verleden
kijkt in de sterren, licht van soms
een eeuw geleden op de avonden
dat we nog wel
spraken, ik werd uithuiziger.

Miste vaker de laatste trams treinen metro's
gaf de troost van een vrouwenlichaam
mijn lichaam, wilde op een plek zijn
zonder de gedachte ergens anders
liever te zijn.

ONTHOUD DAT:

het niet gaat regenen als je een paraplu meeneemt
het pluusje van je jas op de grond 24 nullen aan quarks bevat
je je sleutels net nog had
als de zon dooft je dat pas 8,21 minuten later ziet
je dikke sokken aan moet doen bij herdenkingen en begrafenissen
omdat sterfkou van onderaf omhoog trekt
de Q en de A op een Frans toetsenbord ergens anders staan
het bericht een uur na middernacht van betekenis verandert als
het ochtend is
als een andere aarde in een ver sterrenstelsel naar ons kijkt ze
nog holbewoners of dinosaurussen zien

de akte van berusting met een andere pen wordt getekend dan de
huwelijksakte
je in slaap valt als je de krant gaat lezen in bed
we zijn ontstaan omdat het 's nachts donker is
bomen ook kraken wanneer ze vallen als er niemand bij is
je niet elke stilte hoeft op te vullen
in bad de beste ideeën ontstaan
de laatste pont op maandag eerder vertrekt dan op vrijdag
de oerknal de stopwatch aanzette
het kattenvoer altijd op is als de winkels dicht zijn
kinderen opvoeden vooral bestaat uit eten geven

we niet zien wat meer dan 14 miljard jaar van ons afstaat
de gloed van een orgasme niet afzwakt met je leeftijd
uitdijen steeds meer ruimte maakt
Kalasjnikov liever een grasmaaier had uitgevonden
alles van ons wegvliegt op een regelmatige manier
je delen van je karakter uitvergroot die het beste uitkomen
die roze sokken in je zomerslaapzak op zolder liggen
als je in een rechte lijn van Amsterdam naar Arnhem rijdt je
 halverwege 25 meter onder de grond zit
je ook zonder drop kan rijden maar je dan wel de hele weg aan
 drop denkt.

HET IS WAT JE WILT ZIEN

Ik poets de moord van die nacht weg op de muur
het lijk in de wasmand, op de markt in de haven
verkopen ze messen met een lengte tot het hart
krabben wandelen over hun prijsbordjes
hun ogen staren naar de kopers. Altijd eerst
hun kop in kokend water.

Moederschap is onderbroken worden, en slapen
als een onderzeeër met het oog boven water, mijn ex
is een beleefdheid geworden, ik kijk hoe de wolk
de krijtrots toedekt, mijn kroost de golf over zich heen laat vallen
en denk terwijl ik hier zit dat we met 2 miljoen
kilometer per uur door de ruimte vliegen.

Pak de mand op van de markt
knip de elastieken van de krab
gooi hem terug de zee in.

Overzicht

STEMMING

Ik voel me afwezig omdat aanwezig zijn
te stroef aanvoelt, metaal in mijn botten
vertraagt de stroming, ik heb olie nodig.

Mijn kind is steeds minder van mij
anderen die ik niet spreek horen zijn lach
vouwen bootjes voor hem, vind ze in zijn jaszak.

Onderweg laat ik een papiertje uit het raam waaien
mocht ik verdwijnen: daar was ik nog.

Bedenk alvast de gewoontes die ik dan af moet leren
plooi mijn gezicht in een vorm die niet blijft hangen.

Of ik wacht tot iets me overneemt, iets beter
dan ikzelf, met verstand van zaken, een
alfabetische volgorde in alles wat je zoekt
tennis op woensdagmiddag of kaasplankjes op vrijdag.

En een lichaam dat niet zozeer beschikbaar is
voor handelingen als iedereen slaapt maar
bemoediging geeft, een aanzet tot verkwikking
en in de juiste volgorde aan een dag weet te beginnen.

Overal vulde ik mijn naam in, op elke lijst
bij elke aankomst, je naam
je naam. Ze weten dat je komt, ze weten
dat je beweegt over de kaart van het land
dat je wilt vergeten naar een land waar het niet
te koud is en mensen wonen die er anders uitzien
dan ik. Ik zag water, zo veel personen
en alleen water, boven me de lucht, onder me
het water, en je weet
het getal.

Het getal dat het niet haalt. Mijn gezicht heeft me altijd gered.
Ik was mooier nog toen ik aankwam, niet zo moe als nu.
Ze plaatsten me bij de vrouwen, met families, met kinderen
in mijn land paste mijn gezicht niet bij de mensen die er wonen
hier ben ik ook anders
het went.

Vrouwen vragen me of ze me mogen zoenen, het is
het eerste woord dat ik hier leerde, als vrouw kun je een man
afwijzen, als man niet. Het is respect, maar misschien
ben ik gewoon makkelijk. Ik hoor bij het land
waar ik nu woon, ik hou er meer van dan jij ooit zal doen.

OVERZICHT

Kijk: hier zijn we nu. Halverwege. Sommigen van ons verlaten mannen voor vrouwen, verkopen huizen voor ze af zijn sluiten anderen buiten en staan weer op een schoolplein.

We zijn de mensen geworden die er verstand van hebben verleiden met weinig tekens, bestellen personen als pizza's sommige van ons zien dingen van dichtbij onscherp worden.

Voor een van ons is de dichtstbijzijnde ander een astronaut op vierhonderd kilometer boven zich in rondjes om de aarde iemand probeert slaapkamerbeloftes te ontbinden in de rechtszaal.

Loslaten, zeggen we tegen de buurvrouw, want de angst van wat kan is erger dan het moment zelf, onze stemmen zijn laag geworden.

AFSCHEID (VOOR MW)

Al die dode dichters om aan te denken, waren we
maar duiders van andere zaken dan al dat trage leven
iets met kantooruren en daglicht, niet de helderheid
die alleen komt als de dag stilvalt.

Wij zijn slordig met wodka en condooms, appen
een jong lichaam voor in ons bed, iets tegenovergesteld
we willen geen leeftijd voelen want je moet dingen
voorwaarts oplossen.

– We verwarren drama met geluk –

Geven liefde elke week een andere naam
schrijven nieuwe littekens op ons hart
de holle spier die opschrikt bij de deurbel en
in de nacht ons fel en onrustig wakker laat.